

گزارش ویژه

به قابلیت‌های جدیدی دست یافته و مرزهای دانشی فراتر از محدوده ملی را در برابر خود دارد. اکنون در سطح بین‌المللی جهان با مسایل فراگیرتر از موضوعات ملی و حتی منطقه‌ای روبه‌رو است. گرم شدن سیاره ما، تنگناهای انرژی، موضوعات زیست‌محیطی و... مسایلی نیست که در چارچوب محدوده ملی بتوان برای آنها چاره‌اندیشی کرد. رویارویی با این موضوعات و دست‌یابی به توسعه پایدار مستلزم مساعی و همکاری بین‌المللی است.

مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی و مسئولیت‌پذیری فراملی از دو منظر قابل بررسی است. از یک سو زندگی اقتصادی براساس شیوه‌های استاندارد جهانی به حفظ حیات سیاره ما کمک خواهد کرد و از سوی دیگر «توسعه پایدار» در سطح ملی ره‌آورد حرکت براساس شیوه‌های استاندارد متداول جهانی است.

کشورهای جهان با توجه به اندازه و توان اقتصادی خود در همکاری‌های جهانی مشارکت می‌کنند. کشورهای تنگدست کمک و همکاری‌های بین‌المللی را به صورت رایگان و اعانه دریافت می‌کنند. برخی کشورها بیشتر نقش ارائه‌دهنده خدمات را برعهده دارند. اما برای گروه وسیعی از کشورها که تنگناهای مالی چندانی ندارند همکاری بین‌المللی در قالب سازمان‌های بین‌المللی فرصتی برای تبادل تکنولوژیک و آشنایی و کاربرد استانداردهای نوین است. ایران در مجموعه چنین کشورهایی جای می‌گیرد.

زمانی که همکاری در قالب و چارچوب سازمان‌های بین‌المللی صورت می‌گیرد؛ یک مفهوم و به عبارتی نوعی شیوه کار مطرح می‌شود. این شیوه کاربرد «مدیریت فرصت‌های بین‌المللی» است. یک شیوه مدیریتی که چگونگی عمل و مختصات آن را جایگاه و توان اقتصادی هر کشور و هدف‌های پیش‌رو مشخص می‌کند.

در این گزارش چگونگی همکاری کشورمان با یک سازمان بین‌المللی بررسی شده است. با توجه به گستردگی و اهمیت فعالیت «یونیدو» فعالیت این سازمان در پیوند با کشورمان بررسی گردیده است. با نگاهی به اهداف این سازمان؛ جایگاه ملی کشورمان را در این عرصه بررسی کرده‌ایم.

گسترش همکاری‌های بین‌المللی
در راستای منافع ملی

مدیریت فرصت‌های فراملی در بنگاه‌های ایرانی

زندگی در جهان معاصر مفهومی درهم تنیده را به ذهن می‌آورد. در عرصه کشورها تلاش ملی برای دست‌یابی به توسعه پایدار ضروری بوده و اما کافی نیست. شرایط کنونی جهان مشارکت در تلاش‌های فراملی را برای پایداری توسعه اجتناب‌ناپذیر ساخته است. توان مدیریتی در سطح ملی در پیوند و همکاری

مصرف بهینه
انرژی یکی از
فعالیت‌های
بنیادین یونیدو به
شمار می‌رود که
هدف‌های کاهش
فقر و حفاظت از
محیط‌زیست را
پیش‌رو دارد

میلیارد و ۳۰۰ میلیون تن نفت بوده است. مصرف انرژی در کشورهای صنعتی طی ده سال گذشته روند ثابتی داشته است. در حالی که در بقیه جهان به میزان سالانه ۵ درصد رشد داشته است. با این میزان رشد و سطح فن‌آوری کنونی مصرف سالانه انرژی جهان تا سال ۲۰۲۰ به میزان معادل ۲۰ میلیارد تن خواهد رسید. حدود ۸۰ درصد این انرژی از سوخت‌های فسیلی تأمین شده و این موضوع به دلایل زیر فاجعه‌آمیز خواهد بود:

- تهی شدن منابع سوخت فسیلی
- بروز تنش‌های ژئوپلیتیک ناشی از تلاش برای دست‌یابی به ذخایر سوخت فسیلی
- مشکلات محیط‌زیستی به ویژه گرم شدن کره زمین (۴)

رویاری با این مشکلات و حل آنها نیازمند پیش گرفتن سیاست‌هایی در راستای بهره‌وری مصرف انرژی است. این سیاست‌ها در واقع حفاظت از منابع طبیعی از طریق کاهش مصرف سوخت‌های تجدیدناشدنی و استفاده بیشتر از «انرژی‌های تجدیدشدنی» (۵) است. استفاده از فن‌آوری‌های پیشرفته برای تولید انرژی از منابع تجدیدشدنی در گروه همکاری‌های بین‌المللی است. در ایران با وجود منابع سرشار سوخت فسیلی الزامات زیست‌محیطی و حفاظت از منابع ملی ما را ناگزیر به رو آوردن به سوی منابع انرژی تجدیدشدنی می‌کند. در این زمینه همکاری با سازمان‌های بین‌المللی برای تبادل تکنولوژیک یک ضرورت پیش‌رو است. موضوع ظرفیت‌سازی تجاری هرچند به صورت یک سرفصل

فقرزدایی نخستین دستور کار «یونیدو» (۱) است. دست‌یابی به هدف فقرزدایی در انتهای مجموعه‌ای از اقدامات قرار دارد. به طور مثال استفاده بهینه از انرژی علاوه بر کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و دست‌یابی به توسعه پایدار همچنین یک عامل مهم برای فقرزدایی به شمار می‌رود. این مفهوم از سوی یونیدو چنین توصیف می‌شود:

«جهان از پس مشکلات تغییرات آب و هوا بدون توجه به موضوعات دست‌یابی به انرژی و حل مسائل آن برنخواهد آمد. ما بدون تولید ثروت قادر به مبارزه با فقر نخواهیم بود و تولید ثروت بدون منابع ارزان انرژی برای انجام فعالیت‌های اقتصادی امکان‌پذیر نیست. هیچ‌یک از هدف‌های هزاره (۲) بدون فراهم کردن امکان دسترسی و تأمین منابع انرژی دست‌یافتنی نخواهد بود. (۳)

سه افق پیش‌رو

یونیدو سه مأموریت فقرزدایی، انرژی و محیط‌زیست و ظرفیت‌سازی تجاری را برعهده دارد. فعالیت فقرزدایی از طریق اجرای پروژه‌های صنعتی و تولیدی و گسترش همکاری‌های تکنولوژیک انجام می‌شود. مصرف بهینه انرژی یکی از فعالیت‌های بنیادین یونیدو به شمار می‌رود که هدف‌های کاهش فقر و حفاظت از محیط‌زیست را پیش‌رو دارد.

جهان در سال‌های پیش‌رو در زمینه تولید و مصرف انرژی با چالش‌های بزرگی روبه‌رو خواهد بود.
«در سال ۲۰۰۹ مصرف انرژی در جهان معادل ۱۱

اما موارد مثبت و نویدبخشی نیز داشتیم. در نشست کپنهاک پیشرفت‌هایی در زمینه توافقات فراگیر به دست آمد. با وجود این دشواری‌ها فرآیند تغییر آب و هوا در چارچوب کنوانسیون سازمان ملل به صورت یک مسأله بسیار فراگیر، مشارکتی و روشن به پیش می‌رود. نکته مثبت دیگر حرکت به سوی بهبود بهره‌وری انرژی، به حداقل رساندن ائتلاف آن و جلوگیری از آلودگی‌ها است.

سال ۲۰۰۹ شدت مصرف انرژی جهان به میزان ۳۳ درصد از میزان آن در سال ۱۹۷۰ پائین‌تر بود. این در حالی است که ۱۵ درصد از انگیزه جهانی شدیداً متمایل به محیط‌زیست بوده و این فرآیند استمرار دارد.

یونیدو موفقیت و پیشرفت‌هایی کسب کرده است. مؤسسات تخصصی سازمان ملل در حال برقراری پیوندهای توسعه‌ای با بخش خصوصی صنعتی می‌باشند و در این راستا یونیدو در سال ۲۰۰۹ توجه ویژه‌ای به رشد صنایع دوستدار محیط‌زیست، انرژی‌های تجدیدپذیر و گذار به یک «اقتصاد با کربن پائین» داشته است. گزارش سالانه ۲۰۰۹ یونیدو در برگیرنده جزئیات و اطلاعات این وقایع مهم به عنوان بخشی از تلاش‌های ما برای صنایع دوستدار محیط‌زیست است.

این گزارش همچنین دربرگیرنده ادامه رشد فعالیت‌های یونیدو در زمینه انتقال و همکاری‌های تکنولوژیک است.

میزان واقعی خدمات انتقال یافته در سال ۲۰۰۹ به میزان بیش از ۱۳۹ میلیون دلار بوده که نسبت به میزان ۱۲۴ میلیون دلار سال قبل از آن رشد بالایی را نشان می‌دهد. در مجموع اعتبارات برای اجرای این پروژه در آینده تا پایان سال به مبلغ ۳۵۵ میلیون دلار افزایش یافت که این رقم بالاترین میزان ثبت شده است»

زیرنویس:

- 1- United Nation Industrial Development Organizaton (UNIDO)
- 2- Millennium Development Goals
- 3- Making It- Number 2, April 2010
- 4- Jose Goldcember and oswaldo Lucom Making It 2, April 2010
- 5- Renewable Energy
- 6- Annual report 2009- Unido Vienna- 2010
- 7- Bottom Billion - جمعیتی از ساکنان سیاره ما که درآمد روزانه‌ای کمتر از یک دلار دارند. برای کمک به این شهروندان زمین برخی تشکیلات همانند مؤسسه صندوق غیرانتفاعی (Bottom Billion Fund (BBF تاسیس شده است.

مستقل مأموریت یونیدو تعریف شده است. اما در واقع سه سرفصل فقرزدایی، انرژی و ظرفیت‌سازی تجاری در پیوندی ارگانیک با یکدیگر قرار دارد. بنابراین همکاری با یونیدو نیازمند گام برداشتن در مسیری است که سه افق را پیش‌رو دارد.

رنگین کمان توسعه؛ بیم‌ها و امیدها

چندی پیش «گزارش سالانه یونیدو» (۶) منتشر شد. «کانده یومکلا» مدیرکل یونیدو در پیام خود که به مناسبت انتشار گزارش سالانه ۲۰۰۹ هدف‌های این سازمان و وضعیت کنونی جهان را چنین تشریح کرد: «سال ۲۰۰۹ فرآیند تلاش‌های توسعه جهانی دوران پرچالشی را پشت‌سر گذاشت. در این سال در کنار امتداد و ادامه مسایل گذشته، موضوعات جدیدی پدیدار شد. این مسایل شامل تولید سوخت از مواد غذایی، بحران‌های مالی، افزایش شدید جمعیت در کشورهای در حال توسعه، گسترش شیوه‌های اقتصادی غیرقانونی، گسترش نابرابر مقوله جهانی شدن و کمبود انرژی است. این عوامل نامساعد موجب ویرانی بیشتر فقیرترین کشورها شد. کشورهایی که محل سکناي «فقیرترین ساکنان سیاره» (۷) ما است. تغییر آب و هوا که از سوی «نیکلاس اشترن» به عنوان بدترین پدیده‌ای که جهان تا به حال با آن روبه‌رو شده توصیف شد، خطرات ناشی از پدیده‌های جدید را چند برابر می‌کند.

در ایران با وجود منابع سرشار سوخت فسیلی الزامات زیست‌محیطی و حفاظت از منابع ملی ما را ناگزیر به رو آوردن به سوی منابع انرژی تجدیدشدنی می‌کند